

Sporazum med ZZD in Jugorasom

Kakor so naši komoraši, socialisti vseh barv, napadli nas takoj ob postanku, tako so napadali enako Jugoras — Jugoslovansko delavsko zvezo. Z nekim prozornim namenom so ob nastanku Jugorasa trmoglavo ponavljali, da je ZZD samo slovenski del vsedravnega Jugorasa, čeprav takrat mi z njim nismo imeli nikake zveze. Hoteli so to zvezo prikazovati kot nekaj slabega in nedopustnega. Del napadov je prihajal iz onih vrst, ki jim je bila miselnost pokreta ZZD in miselnost Jugorasa pravi »bavbav«, zato, ker so bili sami trhle tvorbe preteklosti, ta dva pokreta pa graditelja nove lepše bodočnosti. Drugi del napadov so povzročali oni, ki bi hoteli sami v Jugoras, pa vsled posebnih prilik tega trenutno mogli niso. Ti so se hodili sami Jugorasu ponujati, nam pa in javnosti so hoteli to zvezo naslikati kot grdo, nenaravno in sramotno, zato, da bi jo za poznejši čas zase prihranili.

SODELOVANJE JE NUJNO IN KORISTNO.

Oboji so se uračunali. Čas in taktika sta spricala, da je med pokretom ZZD in Jugorasom poleg posebnih značilnosti obeh pokretov tudi toliko sorodnosti, da je sodelovanje obeh grup za resno moderno delavsko gibanje,

posebno, če ga gledamo s slovenskega stališča, nujno in koristno.

Ugotovili smo, da oba gibanja gradita na narodnostnem principu, oba zavračata nesmiselno cepljenje delavskih sil v nebroj »demokratičnih« struj, oba sovražita ustvarjanje mrkosti in zagrenjenosti med delavci, oba sta neizprosna protivnika marksizma v vseh barvah in odtenkih. Oba hočeta graditi nov, enoten delavski stan, novo pravično stanovsko družbo. Oba odklanjata misel na kopiranje fašizma ali tudi narodnega socializma. Zavestno hočeta nasprotno graditi za svoj narod in stan iz lastnih domačih narodnih osnov in prilik, vsak na svojem področju.

Po teh ugotovitvah je, zlasti po brezuspešnem poizkusu, da bi z vrstami v JSZ stvorili mi doma eno močno vse pošteno delavstvo obsegajočo skupnost, postalo sodelovanje med ZZD in Jugorasom opravičeno in potrebno. S tem sodelovanjem se naša smer učvrsti, dobimo približno enotno delavsko socialno politično smer v državi, izključimo vratolomno konkurenco naših domačih samoprodancev, omogočimo miren razvoj delavskih vprašanj in izključimo iz njih demagogijo. Tako odpremo pot resnemu delu za koristi stanu in naroda, čigar borba postane tako le še bolj enotna, bolj strnjena na dveh vzporednih tračnicah političnega in strokovnega gibanja.

KAKO JE PRIŠLO DO POGAJANJ.

Gorenji vidiki so se zdeli vodstvu ZZD toliko važni, da je gojilo z Jugorasom prijateljske odnose in je končno po mnogih predposvetih v organizaciji sami in z vodilnimi osebnostmi našega naroda sklenilo, da pod gotovimi pogoji sprejme ponudbo Jugorasa za sodelovanje z nami. Tako je prišlo med obema organizacijama do pogajanj in do sporazuma. Ta pogajanja sta v imenu ZZD vodila tov. predsednik Preželj in urednik »Slovenskega delavca« Križman. Med Jugorasom in ZZD je bil ob polnem varvanju posebnih interesov naše organizacije in njene samostalnosti sklenjen sporazum, ki postane pravomočen, čim ga potrdi članstvo ZZD po svojih pravnih zastopnikih po edinih organizacijskih skupin.

SPORAZUMELI PA SMO SE TAKOLE:

Zveza združenih delavcev ostane samostojna strokovna organizacija za področje dravske banovine s svojimi lastnimi pravili, s svojim dosedanjim programom in sama vodi v Sloveniji ves narodno-delavski pokret. Dosledno je izključena vsaka konkurenca organizacije s slično smerjo. Tistim organizacijam, ki so se doslej ponujale Jugorasu v Beogradu, da bi doma nas izpodbile, ne preostane nobene druge možnosti, če hočejo delati na narodno-

delavskem pokretu, kakor, da se vključijo v ZZD.

ZZD prevzame v svoje roke vse socialne ustanove na svojem teritoriju, v kolikor jih že nima.

V slučaju, da pride do prisilne enotne državne delavske organizacije, bo ta organizirana decentralistično in razčlanjena po teritoriju Delavskih zbornic. Za dravsko banovino prevzame funkcijo te organizacije ZZD.

V glavnem odboru Jugorasa dobi ZZD svoje delegate, v centralnem tajništvu Jugorasa pa svojega referenta.

Mi za to fungiramo za dravsko banovino v dosedanjih formah za Jugoslovansko delavsko zvezo (Jugoras).

Mi priznavamo Jugoras za nacionalno, narodno, državno delavsko organizacijo, ki dela na ugotovljenih osnovah v koordinaciji z ZZD na ostalih državnih teritorijih. ZZD kot organizacijska celota v Sloveniji postane član Jugorasa.

Vršimo v obvarovanju preje navedenih pridobitev, posle Jugorasa v Sloveniji.

BODOČNOST JE NAŠA.

Tako nismo od svojih temeljev odstopili niti za las, ampak smo jim dali le še večji povdarek in možnost za neoviran razmah, in hočemo, zvesti narodni skupnosti pod dosedanjim predsedstvom ZZD in v soglasju z navodili naše narodne skupnosti pod vodstvom voditelja dr. Antona Korošca, hiteti h končni zmagi.

ZZD gleda tako brez strahu bodočnosti v oči. Nas bodo sicer naši nasprotniki psovali, kakor pač to znajo, toda to je samo znak njihove slabosti. Njihovo razbijanje po naših sestankih, njihovo zmernanje našega članstva, njihovo kričanje po časopisju je samo znamenje, da se ruši in podira njihova nečasovna, trhla in preperela zgradba. Mi pa gremo po zmago veselo in pogumno.

Po odloku ministra za soc. politiko g. Cvetkovića so volitve obratnih zaupnikov preložene na mesec maj.

Naše člane in krajevne organizacije prosimo, da to vzamejo na znanje.

Preko okamenelih vrhov...

Bolj, kakor bi kdo mislil, hite časi mimo nas z neznanjo brzino. V njih zato ni prostora okostenelosti in odlašanja. Življenje je kakor z nasipi zaprta celina, ki jih neprestano načenja jo v viharjih razbičani peneči morski valovi. Gorje celini, če morje nasipe podere!

Tako gledamo na svojo borbo mi. Tako smo zavrgli navezanost na stare forme delavskih gibanj, tako se odrekli ostarelim geslom brez vsebine. Nočemo biti okameneli, okosteneli. Zato je za nas odločilna samo vsebina našega pokreta, delo za nov srečen slovenski delavski stan, za novo boljšo družbo. Taktiko v tem delu nam narekuje čas sam in njegove razmere.

PONUJILI SMO ROKO...

V službi slovenskega delavstva smo zato pogazili vse morebitne ozkosrčne predsodke in pretečene dni z nam lastno jasnostjo stavili pogoje in ponudili roko jugoslovanski strokovni zvezi, ali prav za prav delavstvu v njej.

Ne bi bili sebe vredni, če bi v teh pogojih ne izključili že vnaprej možnosti bodočega sodelovanja z JSZarsko protinaravno »politično eksekutivo« in z g. Žumerom kot formalnim nosilcem marksistično navdahnjene smeri v JSZ. Naš organizacijski organizem je zdrav in v naprej izključuje iz svojega sestava tako rakrano, kakor jo tam pomeni ta zgrešena smer.

Mi smo roko prožili in jo še prožimo neposredno poštenemu slovenskemu delavstvu, ki je nedavno tega dokazalo z ogromno večino, da noče slediti svojim demagogom proti lastnemu narodu in njegovemu neomadeževanemu vodstvu. Vodstvo JSZ je takrat dokazalo svojo polno nevrednost, delavstvo pa svojo trezno narodno solidarnost. Na to treznost smo mi računali, na to pametno razsodnost in pozvali k sodelo-

vanju vse zavedno slovensko delavstvo, ki se noče odcepiti od naše kulturne in narodne celote.

RAZUMETI NISO HOTELI.

Tako je bila seveda g. Žumer in »politični eksekutivi« odzeta legitimacija, da bi oni kakorkoli mogli razpravljati o sporazumu z nami ali ga tudi le pripravljati. Ti bi morali tako vedeti, da njim ne prožimo roke, ne nudimo sodelovanja, ampak le borbo do konca. V takem stanju bi morali predati nalogo za delo na sporazum z nami v druge boljše roke. Morali bi se ob teh dogajanjih umakniti in delavstvu pustiti nevezane roke. Moral bi g. Žumer, ki smo ga dosti točno oznanili kot kamen spodtike, vedeti, da je on najmanj poklican, ker je osebnost prizadet, da bi on vodil kakršnokoli zborovanje in seje, ki naj bi razpravljala o naši ponujeni roki. To zahteva navaden takt. Toda g. Žumer tega ni hotel razumeti, ker je hotel za vsako ceno sebe rešiti, mesto da se reši delavstvo. Ni hotela tega razumeti »politična eksekutiva«, ker se je bala, da bi jo svobodno delavstvo pokopalo.

KER SO PROTI DELAVSKI SKUPNOSTI.

Napeli so zato vse sile, da so po svojih najtesnejših povezanjih ustvarili bojno razpoloženje proti delavski skupnosti. Predsednik Žumer, ki bi smel vsled pritegnitve lastne osebe v igro kvečjemu kje za kulisami prisluškovati, kako vodi sejo njihovih podpredsednikov, pa je sam poldrugo uro branil svoje stališče in samega sebe, da drugi delegati niti do besede priti niso mogli.

Tako je zmagal Žumer in »politična eksekutiva« na škodo naše slovenske delavske skupnosti.

Nas to ni presenetilo. Gledali smo v vrhove JSZ in vedeli kakšen veter jih

maje. Vedeli smo tudi, da se pristočno nikoli umaknili ne bodo.

ZATO STRNEMO DELAVSTVO MI.

Radi nujne potrebe, da strnemo vse verno pošteno slovensko delavstvo za obrambo njegovih gospodarskih, kulturnih in narodnih vrednot, smo nudili svojo roko — preko teh okamenelih vrhov — neposredno delavstvu iz JSZ. Temu delavstvu, bodisi poedincem, bodisi celim skupinam ospiramo vrata v svojo organizacijo na stežaj. Vabimo ga k sodelovanju. Težka odgovornosti polna doba nalaga vsemu našemu delavstvu dolžnost, da se strne preko nas z narodno celoto.

Uverjeni smo, da bo zdravo delavstvo iz JSZ zato v nizu bodočih dogodkov kmalu spoznalo, da se mora nujno otresti starih generalov in strniti z nami svoje sile v sodelujočo in sodoločujočo moč. Morda se to zgodi danes, jutri, vsekakor pa kmalu. Skupaj bomo kmalu močen zid pred sovražnikom, pred besnečimi valovi časa.

Konstituiranje nove uprave OUZD

V sredo 18. I. se je vršila v sejni sobi na OUZD v Ljubljani prva seja novo imenovanega ravnateljstva. Za predsednika je bil izvoljen g. inž. Sodja Josip, ravnatelj »Slovenca«. Za 1. podpredsednika g. Matko Curk, stavbenik v Ljubljani, za 2. podpredsednika pa tov. Jonke Jože, urarski pomočnik; imenovani trije tvorijo upravni odbor.

V nadzorni odbor je bil izvoljen za predsednika: gosp. Kremžar Franc, novinar v Ljubljani; za prvega podpredsednika tov. Golob Stanko, nameščenelec v Št. Vidu nad Ljubljano; za 2. podpredsednika g. inž. Miklave Franc, ravnatelj KDE v Ljubljani, za člana pa tov. Kotnik Peter, delavec v Ljubljani.

Rentni odbor tvorijo za delodajalce: g. Rojina Anton, industrijalec v Ljubljani in g. Klanjšek Franc, trgovec v Mariboru, za delojemalce pa: tov. Meher Jože, priv. nameščenelec v Mariboru in Luzar Franc, strokovni tajnik v Ljubljani.

V disciplinsko sodišče za nameščence in zdravnike - uradnike so bili izvoljeni: za delodajalce g. Goligranc Konrad, stavbenik, Celje, za delojemalce pa tov. Jonke Josip.

Namestniki članov disc. sodišča so: za delodajalce g. Jeglič Franc, ravnatelj v Ljubljani, za delojemalce pa tov. Loboda Josip, občinski tajnik, Dol pri Ljubljani.

Peter Lombardo - svojim prijateljem

Ne mi! Lombardo naj vam govori o nedeljski seji JSZ. Mi smo ena stran, boljša, ker smo prožili roko, druga je JSZ, ki jo je odbila. — Lombardo Petra pa v tem slučaju lahko imenujemo nepristranskega sodnika med obema strankama. Cujte, kako on govori v pismu, ki ga je poslal nekaterim svojim prijateljem iz skupnih borb za delavske koristi, o tej nedeljski seji.

Takole pravi:

Dragi tovariš-ica!

Z ozirom na to, da mi na seji JSZ v nedeljo dne 22. januarja ni bilo dovoljeno, da bi odgovoril na izvajanja posameznih delegatov, ki so očitno po dogovorjenih načrtih v svojih izvajanjih indirektno napadali tudi mene in s tem hote ali ne hote ustvarjali med ostalimi delegati nerazpoloženje proti meni in proti vsakomur, ki iskreno želi, da bi se našla pot za skupno delo slovenskega katoliškega delavstva v enotni strokovni organizaciji, mi dovoli, da Ti v kratkem obrazložim stališče, ki sem ga na seji zastopal, in stališče, ki ga valed terorja nisem mogel zadosti pojasniti.

V prvi vrsti naj ugotovim, da tisti, ki so to sejo, ali bolje rečeno protestno zborovanje sklicali, niso imeli prav nikake iskrene volje, da bi se o stvari, radi katere je bila seja sklicana, razpravljalo stvarno, mirno, pametno in v ljubezni do delavstva.

Zavedajoč ali nezavedajoč se velike odgovornosti za organizacijo in delavstvo, je načelnik Zumer že takoj v svojem poročilu nakazal, da je treba sprožiti kanone najtežjega kalibra proti vsem, ki bi se drznili govoriti o združitvi slovenskega katoliškega delavstva, ki sedaj labori v dveh strokovnih organizacijah t. j. JSZ in ZZD.

Pa če tudi od strani ZZD doslej niso bili podani oficialni konkretni pogoji za združitev obeh organizacij, in če tudi so bili v javnosti podani predlogi ZZD, ki niso za JSZ v celoti zadovoljivi, ni bilo prav nič potrebno organizirati tak izpad, ki tudi v načelu zapira vrata vsaki nadaljni poti za sporazum. **Prepričan sem, da bi ob stvarnih pogojanjih našli primerno pot za sporazum.**

Da bi oblažil to bojno razpoloženje in spravi debato v pravi tir, sem se k poročilu načelnika prvi oglasil k besedi z iskreno željo, da k stvari podam nekatera pojasnila, zlasti pa, da obrazložim vzroke moje službene odpovedi pri JSZ. **Hotel sem mirno in objektivno podati svoje gledanje na sporazum in naznačiti, kaj govori proti in kaj govori za. Prepričan sem, da bi bila taka združitev velikega pomena za delavstvo.**

Komaj sem izpregovoril drugo besedo in še ni bilo iz nje razvidno kaj hočem povedati, se je razgibala dvorana, nastalo je vpitje, dvigale pesti in padale so grožnje. Če tudi me vsi poznajo, da nisem kak bojazljivec, so me vendarle hoteli pripraviti, da bi ne govoril dalje. Videl pa sem, da imam opraviti z dobro organizirano akcijo, **ki ne gre le proti združitvi, marveč tudi proti meni osebno.** Moje besede so bile namenjene predvsem onim, ki imajo z JSZ povsem drugačne namene, kot jih ima v njej organizirano delavstvo.

Dokazal sem, da JSZ ni nastala radi same sebe, ali radi svojega imena, ali njenega načelnika, četudi je že več let na tem mestu. Zato tudi ime JSZ ni bilo in ne bo važno za delavstvo, važno je le to, kako si zna organizacija usmerjati pot za dosego čim večjih uspehov za delavstvo.

Tudi v demokracijo, ki jo brez dvoma vsi zagovarjamo in se zanjo borimo, ne smemo biti tako zaljubljeni, da bi pozabili na dolžnosti dela in prizadevanja, da v vsakem slučaju, v vsakem času in v vsakih razmerah storimo to, kar storiti moramo, da zavarujemo interese delavstva. Pa če tudi bi proti volji delavstva nastopilo kako izjemno stanje, je vendar treba delati za omiljenje zla. Če trdi predsednik JSZ, da bo v takem primeru prepustil delavstvo samemu sebi je zame, in mislim, da za vsakogar, kdor trezno gleda v bodočnost, **nov dokaz, da za njega**

ni važno, kaj bo z delavstvom, marveč kaj bo s tremi mrtvimi besedami, ki predstavljajo naslov JSZ.

Stalno povdarjamo potrebo po svobodi delavske sindikalne organizacije. Brez dvoma vsi soglašamo, da morajo imeti delavske strokovne organizacije popolno svobodo udejstvovanja, ker so le v takem stanju v stanu dosežati uspehe. Zal le, da delavstvo vpije po svobodi organiziranja, dejansko pa velika večina tega delavstva stoji izven svojih strokovnih organizacij, ki so danes še vedno svobodne.

O politiki v strokovnih organizacijah pa smo gotovo različnega mnenja. Nekateri so za, drugi proti političnemu udejstvovanju. Priznati pa moramo vendarle, da smo politični vsi in, da je razlika le v tem, da imamo v politiki različna gledanja. Da Jugoslovanska strokovna zveza po naslovu ni politična, to vemo vsi, saj je le s tremi mrtvimi besedami označena. Živa JSZ pa je politična, ker so politični njeni člani. Zal le, da je politika te žive JSZ slaba in da je kot taka zelo zatemnila moč in ugled JSZ kot strokovne organizacije in jo končno odtrgala od ostalega naroda.

Pripravljen sem bil odgovoriti tudi na izvajanja posameznih delegatov, ki so podali svoje stališče k sporazumu. Prepričan sem, da je večina delegatov govorila z iskrenim namenom in v dobri veri, da koristijo stvari, o kateri se je razpravljalo. Dejansko pa so na podlagi napačnih informacij svoje iz-

jave podajali v bojnem tonu in z besedami, iz katerih ni odsevalo prav nič ljubezni in pravične objektivnosti do delavstva in do bližnjega. Tako je eden od teh označil trpijenje in preganjanje rudarjev v času prejšnjih političnih režimov, ni pa pomislil, da je bil sam dne 11. decembra mnogo bližje tistim, ki so delali te krivice, kot pa tistim, kateri doslej niso mogli popraviti vseh storjenih krivic.

Na seji sem jasno povdaril, da je iskrena želja Prezvzišene g. knezoškofa, da pride do sporazuma in do enotne katoliške delavske organizacije.

Zgovorno sem obrazložil, da je sporazum katoliškega delavstva nujno potreben radi koristi in interesov celotnega naroda. Na to mi niti odgovorili niso.

Dovolj toplo in z ljubeznijo sem pripovedoval, da je naravnost življenjska korist delavstva in posebej še katoliškega delavstva, da pride do sporazuma. Nihče mi ni mogel in upal oporekati.

Dokazal sem, da je v JSZ poleg oficialnega načelstva še drugo vodstvo, ki ni izvoljeno, ki ni imenovano, ki pa vendarle bistveno vpliva na izvoljeno načelstvo. Niso imeli korajžje, da bi to zanižali.

Na podlagi sklepa seje načelstva JSZ sem dokazal, da je bilo načelstvo JSZ pripravljeno iskati zvez z marksističnimi organizacijami. Povedal sem jim, da so sklenili iskati tudi zveze z

Mačkovo delavsko zvezo preje. Nihče ni upal ovreci teh mojih jasnih trditvev, ki so vendarle bistveno važne za slovenski katoliški delavski pokret.

Ko sem omenjal, da so v JSZ tudi marksisti, mi niso upali tega zanikati, pač pa je celo cela vrsta sia iz dvorane. Čemu neki, če se niso čutili prizadete.

Prav v navedenih točkah, mislim, da je jedro vprasanja, zakaj sem se odločil in tudi govoril za sporazum med obema delavskima organizacijama. Na vse te moje stvarne, zelo važne trditve in dokaze mi niso upali odgovoriti, mesto tega pa so napadali fasizem, napadali so indirektno politično stranko, dasi to ni bil noben politični shod.

Odkrito Ti povem, da me nedeljska seja ni prav nič razočarala, pa če tudi sem s svojim pravičnim gledanjem na sporazum med JSZ in ZZD ostal doma la osamljen. Zavedam se prav dobro, da za cvetno nedeljo pride hitro veliki četrtrek.

Ponosen sem danes bolj kot kedaj preje na svojo čisto vest, na svoje delo in uspehe zadnjih 18 let v JSZ. Kakor pred 18 leti in pozneje nisem nikdar klonil v boju za pravico in se nisem nikdar ustrašil idejnih nasprotnikov, tako bom tudi v bodoče stal neustraseno na braniku pravici delavstva do človeka vrednega življenja.

L o m b a r d o Peter, s. r.

Ljubljana, Glince c. IX-23

Sijajen uspeh viničarske ankete

Kakor smo že zadnjič poročali, se je dne 27. jan. t. l. nadaljevala v Mariboru anketa viničarjev in vinogradnikov, da določi mezde viničarjev. Poleg ostalih se je druge razprave še udeležil načelnik S. Z. V. ZZD tovariš Korošec in od vinogradnikov g. Fodroci iz Štrigove. V celodnevni razpravi se je temeljito preštudiral položaj obeh prizadetih strank, ter možnost povišanja mezd viničarjem.

Razprava sama je bila zelo stvarna, ter se je dosegel načelni sporazum, po katerem se bodo zvišale mezde tistim tisočem viničarjev, ki so dosedaj živeli v največji revščini, ter so bile njih mezde mnogo prenižke. V glavnem vsebuje sporazum sledeče: Pravice zajamčene v uredbi viničarskega reda so zajamčene, ter se morajo izvajati, to je, viničar mora imeti prosto stanovanje, predpisano deputatno zemljo ali nadomestek za njo, nagrado po 100.— din od orala površine vinograda itd. Najnižja dnevna mezda po običajnem krajevnem delovnem času je 10 din za osebo za navadna dela, za težka in kvalificirana dela pa 12.50 din dnevno. Tako mezdo prejema vsi oni viničarji, ki ne prejema več naturalnih prejemkov kot jih predpisuje uredba viničarskega reda. Oni pa, ki prejema višje naturalne prejemke, se jim iste zaračunajo od te dnevne mezde po vrednosti zemljišča ali drugega naturalnega prejemka. Vrednost določita viničar in gospodar ob vstopu v službo, sporazumno po krajevni običajni srednji najemniški vrednosti, ali ako to ni mogoče, viničarska komisija, h kateri se v težjih slučajih pritegne sreski kmet, referent kot cenilec. Po sklepu pismene pogodbe ima viničar 14 dni časa da pogodbo preštudira, jo sprejme ali ne in še le potem dobi pogodba pravno veljavnost. Viničarji, ki ne prejema niti takih naturalnih prejemkov imajo iste zajamčene v uredbi viničarskega reda in jih morajo dobiti bodisi v naturi ali v povški plače. Vsem tistim viničarjem, ki imajo že danes boljše pogoje, kot so tukaj navedeni, se isti ne smejo zmanjšati ali okrniti. Upamo, da bo dosežen sporazum ugodno vplival pri naših viničarjih, ter v marsikateri viničarski družini zboljšal položaj.

Osnutek, ki smo ga na anketi sprejeli sta gg. profesor Pečovnik in tov. Rozman Peter izdelala, ter bo odposlan na kr. bansko upravo v nadaljni postopek, da dobi zakonito moč, ter ga bomo potem v celoti objavili. Mezde, ki so se določile, naj bi nekako izenačile mezde vseh viničarjev. N. pr. v Mariborski okolici so danes mezde po 2.50 din na dan in osebo. To gotovo ni pravično, ker imajo nekateri viničarji tudi poleg tega obširne njive, dočim drugi nimajo ničesar pa morajo delati za ravno isto plačo. Odslej naprej bo po novi uredbi to izenačeno tako, da bo tisti vi-

ničar, ki ima ugoden položaj, služil v naprej manje kot viničar, ki nima nikakšnih naturalnih prejemkov in se bo temu dvignila mezda od 2.50 na 10 din do 12.50 din. **To je uspeh in pravična razdelitev mezd.**

POZIV VSEM VINIČARJEM!

Tov. viničarji! Ne smemo pa postati sedaj optimisti, ter si domišljevati, da smo že vse to dobili. Uredba bo le kos papirja, ako se viničarji ne bodo zavedali, kaj pomeni zanje in ne bodo od svojih gospodarjev zahtevali, da se izvaja. Ako viničarji ne bodo tega zahtevali bo ostalo vse pri starem. Treba bo razširiti organizacijo do zadnje viničarske kočje. Mi vemo, da se uredba viničarskega reda izvaja samo tam, kjer je organizacija viničarjev, ki svoje člane poučuje in vzgaja, da uredbi izvajajo ter zahtevajo, da jo tudi vinogradniki izvajajo. Isto bo z uredbo o minimalnih mezdah. Koliko sporov radi neizplačanih in pritrgnanih dnin, naturalij ali nagrad je organizacija rešila v dobro svojim članom do sedaj, kar so nam vinogradniki na anketi sami priznali. Vsled tega smo prepričani, da bodo viničarji razumeli upoštevati veliko korist, ki jo imajo od organizacije.

VI V ORGANIZACIJO

Še bolj nujna potreba po organizaciji bo postala sedaj. Le v močni skupnosti bomo lahko izvojevali vsakemu posamezniku to kar mu bo po naredbi pripadalo. Kdor ne bo hotel razumeti, da mu je organizacija potrebna kot sol za hrano, tega tudi v bodoče organizacija ne bo mogla ščititi takrat, ko mu bo tekla voda v grlo. Temu mora biti enkrat konec. Marsikateri viničar dobro ve, kako moč ima organizacija, toda noče sodelovati v njej, ter pripisovati tiste malenkostne članarine za njo. Vsak se zanese na to, da ko mu bo sila, bo šel v org., ki ga bo rada sprejela in se za njega borila. Takrat je pripravljen plačati članarino, ker je trdno prepričan, da ga bo org. potegnila iz blata in mu je ta članarina stoterno povrnjena. To je navadna kupčija z organizacijo. Sedanje vodstvo tako šušmarstvo odločno odklanja, ter se bo v bodoče vsak tak materialist-viničar močno prevaral.

Odslej org. ne bo posredovala v nobeni sporni stvari za take viničarje, ki niso najmanj eno leto njeni aktivni člani. Praksa nas uči, da je ravno največ teh sporov pri neorganiziranih članih in profitarjih. Organiziran viničar je v svoji organizaciji že toliko vzgojen, da ve kaj je njegova dolžnost in pravica. Zato bo organizacija skrbela predvsem zato, da bo storila svoje člane dobre in zavedne. Tudi ko bomo dobili uredbo o minimalnih mezdah zakoniteno, ne bo prišel vinogradnik že prvo uro k viničarju ter mu rekel: do-

sedaj si služil 2 ali 5 din, sedaj boš pa 10 din. Ne tega ne bo. Marsikje bo treba posredovati ter uporabiti vso energijo, da se bo doseglo za viničarja to, kar mu po pravici gre. Mi bomo to storili, ker je to naša dolžnost brez ozira na levo ali desno. Toda storili bomo le za svoje člane, ne pa za razne koristolovce.

Nikogar ne silimo v org.; razmere same vas silijo. Zato smatramo vse tiste, ki nočejo tega uvideti za škodljivce našega stanu naše skupnosti, ki se za nje ne bomo potegovali. Kdor pa uvidi potrebo, kdor hoče biti član naše slovenske katoliške delavske skupnosti, komur je mar za eksistenco njegove družine, kdor hoče biti pošten in značajan ter zaveden slovenski viničar, ta spada k nam in ta bo imel v naši strokovni organizaciji vso zaščito in pomoč, ter se bo tukaj izobrazil in vzgojil za pravega slov. viničarja, ki bo imel ugled ne samo pri nas ampak tudi pri svojem gospodarju in širši javnosti.

ORGANIZACIJA JE NAŠA MOČ

Organizacija pa ni samo zato tu, da posreduje v raznih sporih, ali kakor nekateri menijo, da dela spor med viničarji in vinogradniki. To ni namen organizacije. Namen naš je vzgojiti člane za velike naloge, ki nas čakajo v bodočnosti, katera nam mora prinesiti zboljšanje, ter se moramo zato usposobiti. K rešitvi viničarskih vprašanj jih še mnogo sploh ni načelih. Eno teh vprašanj je potreba socialnega zavarovanja, predvsem starostnega za viničarje kakor za ostalo poljedelsko delavstvo. Zadnji čas se to v javnosti čimdalje bolj poudarja. To mi že par let sem zahtevalo in razpravljamo. Čas pa je, da pristopimo k dejanjem, ker je to izredne važnosti za naše viničarje. Ne smemo pa čakati, da nam bo kdo to sam uredil. Tukaj nas časa veliko delo, ki bo nam prineslo največjo pomoč za naša stara leta, ko smo nekako v spotiko mlajšim močem, hčeram, sinovom, zetom in snaham, občinam in tujim ljudem.

ORGANIZACIJA JE NAŠA BODOČNOST

Da ne bo naš viničar na stara leta ves izgaran, ko je potreben počitka, šel okrog s torbo in beraško palico, prenočeval kje v hlevu in skednju, ter kje za plotom umrl, kakor se to dogaja marsikje danes, zato se zavedajmo važnosti vprašanja starostnega zavarovanja, ki si ga moramo priboriti potom svoje stanovske organizacije. To vprašanje še ne bo rešeno danes ali jutri, ampak čimbolj bomo močni in enotni, tembolj še približujemo k ureditvi. Zato vabimo vse viničarje, da se z vso ljubeznijo in požrtvovalnostjo oklepete svoje stanovske organizacije, ki je kakor doslej tako bo tudi odslej delala ne-sebično za lepšo bodočnost viničarjev.

Naša borba - naša rast

Iz centrale

Vse člane in krajevne organizacije ZZZD opozarjamo, da se točno držijo sledečih navodil:

1. Statistična poročila in mesečne obračune je poslati do vsakega 10. v mesecu za pretekli mesec. Za člane, ki nimajo poravnane članarine in za podružnice, ki niso poslale obračuna, se organizacija ne bo zavzemala.

2. Kdor naročnine za »Slovenskega delavca« ne poravnava, temu bomo list ustavili.

3. Krajevne organizacije, ki želijo za svoje sestanke in druga zborovanja zastopnika centrale, naj to javijo vsaj 10 dni prej, sicer njihovim željam ne moremo ugoditi.

4. Denar za koledarčke, štampiljke in knjige pošljite čimprej.

Mi smo organizacija, ki se bori za pravice delavskega stanu; predpogoj našega boja je zavedno in disciplinirano članstvo.

Nova postojanka ZZZD,

Hoče pri Mariboru

Ustanovni občni zbor se je vršil v Slomškovem domu zadnje nedelje. Udeležba je bila zelo lepa, kar pričča, da je med delavstvom dovolj zanimanja za strokovni pokret. Občni zbor je z lepim nagovorom otvoril in vodil agilni tovariš Vreča. Ob pomenu strokovnega pokreta ZZZD je govoril tajnik ZZZD tov. Rozman Peter. Pri volitvah v odbor in nadzorstvo — so bili izvoljeni najbolj vidni in agilni iz vrst hoškega delavstva. V slučajnostih se je obravnavalo volitve obratnih zaupnikov, ki naj se izvedejo letos prvič v tukajšnjih podjetjih. Sklenilo se je prirediti več raznih delavskih predavanj, da se člani čim bolj izobrazijo za uspešnejšo doseg — zboljšanja svojega položaja, kateri je zlasti v podeželjskih podjetjih povsod skoraj najslabši.

Iz Duplice

Ponesrečena ofenziva. Dne 28. januarja smo sklicali sestanek ZZZD na Duplici, prišli so naši člani in članice v polnem številu, izostali niso tudi naši nasprotniki »funkcionarji« JSZ, kateri so pokazali vso spretnost svoje agitacije s tem, da so začeli lomiti stole in zbijati po mizi, pri kateri so bili odborniki ZZZD. Ker pa isti čas še ni bilo zastopnika centrale, se je med nami vršil hud besedni boj, med katerim so padali očitki največjega kalibra in njihovi taktiki primerne izraze, kakor fašisti, hinavci in še polno drugih izrazov, katere tukaj ne moremo navesti.

Med razbijanjem so se člani odstranili in čakali zastopnika centrale zunaj, ostali so pri mizi, na kateri so se lomili stoli in drobil porcelan, samo odborniki ZZZD.

Kakor hitro so pa videli, da prihaja g. upravnik in za njim takoj zastopnik centrale, so takoj trobili znamenje za umik, in se dejansko tudi odstranili.

Mi vam pa povemo, da stojimo in bomo stali trdno v vrstah ZZZD, katerih s takimi metodami JSZ ne bo prodrla.

Upamo, da bo delavstvo enkrat spregledalo in obsodilo delovanje JSZ s tem, da bo pristopilo v edino katoliško slovensko organizacijo ZZZD.

Jesenice

Pozdravljeni!

V nedeljo dne 29. t. m. so imeli naši nameščenci ustanovni občni zbor svoje nove stanovske strokovne organizacije Društva združenih in trgovskih nameščenecv Slovenije. Mi delavci organizirani v ZZZD organizaciji smo tega dogodka močno veselili. Ustanovitev te tov. nameščenske organizacije nam je v dokaz, da nismo sami, da ima naš program kakor je udeležba občnega zbora pokazala mnogo pristašev tudi v vrstah nameščenstva. Obe organizaciji — delavska in nameščenska sta eno in predstavljata v javnosti močno povezano skupnost hotenja delavcev in nameščenecv, v stanovskih pravicah.

Iskreno želimo, da bi ta tovariška organizacija na Jesenicah zajela prav vse nameščence, ki hočejo za svoj gospodarski položaj pozitivnega dela in napredka. Odbor nam jamči, da bo v vrstah nameščenstva nastala potrebna živahnost in razgibanost, katero si vse nameščenstvo želi. Ob rojstvu vam kličemo: Pozdravljeni!

CAS JE ŽE

Poročilo priobčeno v nedeljskem »Slovincu« o nastalem položaju med našo or-

ganizacijo in »Jugorasc« je med našim jeseniškim delavstvom ustvarilo ne malo komentarjev in debat. Na splošno se delavstvo s tem, da delavska vprašanja vodi ena in v resnici močna ter sposobna delavska organizacija z veseljem strinja. Delavstvo je namreč že naveličano medsebojnega prerekanja o raznih barvah, kar kar mu je samo v škodo. Stanovska strokovna organizacija naj bo ena in ta naj uspešno vodi. Dogodke, katerim se bližamo, delavstvo razumeva in jih bo sprejelo z zadovoljstvom. Seveda ne gre to v račun raznim hujskačem, ki imajo interes, da se delavstvo med seboj kolje in pozablja na resnost strokovnega udejstvovanja. Če so složni v svojih gospodarskih interesih delodajalci raznih pokretov in naziranj in so združeni v eni stanovski korporaciji, zakaj bi ne smelo biti združeno delavstvo, ki je v svojih prizadevanjih mnogo šibkejšo.

ZZD za čevljarje v Zireh

Ob prestopu skupine čevljarjskih pomočnikov JSZ v ZZZD je bilo v eni izmed žirskih žagarskih delavnic odpuščenih pet delavcev. ZZZD se je takoj zavzela za svoje člane in napravila vlogo na okrajno načelstvo v Logatcu, da razpiše poravnalno razpravo.

Zastopnik podjetja je na razpravi, ki se je vršila v soboto dne 28. 1. 1939, izjavil, da so prizadeti delavci bili odpušeni radi pomanjkanja dela, ki nastopa vsako leto ob tem času in čevljarji obratni v mrtvi sezoni vedno zmanjšajo svoje obratovanje.

Zastopnik ZZZD strok. tajnik tov. Luzar Franc se je opiral na sporazum, ki je bil sklenjen med podjetji in delavstvom, da se v mrtvi sezoni izvršijo redukcije tako, da bodo z njo prizadeti vsi delavci enakomerno.

Končno je prišlo do poravnave in je podjetje tudi pristalo nato, da odpovedi prekliche in zaposlitev zato za vse delavce enakomerno zniža.

Zborovanje ZZZD v Radečah

V nedeljo, dne 29. januarja 1939. se je v dvorani hotela »Jadrana« v Radečah pri Zidanem mostu vršilo delavsko zborovanje. Zanimanje je bilo veliko, saj se je že pred 8. uro zjutraj napolnila vsa dvorana do zadnjega kotička. Takoj ob začetku je poročal o delu obratnih zaupnikov, ki so bili lani izvoljeni na listi ZZZD starešina obratnih zaupnikov tov. Povše Friderik. Delo obratnih zaupnikov je bilo kljub temu, da niso imeli opore v delavstvu zelo veliko, veliki so bili tudi uspehi. Poudaril je tov. Povše, da so obratni zaupniki, ker delavstvo ni bilo enotno strnjeno v organizaciji pri podjetju morali le prosjačiti, ničesar pa niso mogli zahtevati.

Nato je povzel besedo tov. Drago Višnar, tajnik ZZZD in v svojem govoru orisal razvoj, namen in potrebo delavskih organizacij. Navzoči so govor poslušali z velikim zanimanjem in so prišli do prepričanja, da je organizacija nujno potrebna, ako si hoče delavstvo svoj položaj zboljšati. Temu predavanju je sledila prav živahna debata.

Nato se je sestavila sporazumno kandidatna lista obratnih zaupnikov za prihodnje volitve. V javnem je ostal sedanji zaupniški zbor kar dokazuje, da so sedanji zaupniki svojo nalogo dobro vršili in jim delavstvo zaupa.

Vsi navzoči so se potem izjavili za organizacijo ZZZD. Veliko jih je tudi takoj pristopilo k prisostvovalni listi.

Ta dobro uspešni sestanek bo gotovo ostal delavcem v dobrem spominu. Organizacija bo tudi sedaj dobro napredovala posebno ker tudi pri podjetju Piatnik, kjer je to delavstvo zaposleno, ni več tistega nasprotstva proti organizaciji kakor nekdanj.

Slovenska Bistrica

V nedeljo dne 29. januarja 1939 se je ob 8. uri dopoldne v Slomškovem domu v Slov. Bistrici vršil ustanovni občni zbor krajevne Strokovne organizacije Zveze združenih delavcev. Občni zbor je lepo uspel. Kot zastopnik centrale ZZZD se ga je udeležil tov. Nastinšek iz Maribora, ki je na občnem zboru tudi imel govor. Občnega zbora se je udeležil med drugimi tudi g. župnik Šolinc. Izvoljen je bil sledeči odbor:

Predsednik: Špes Anton, podpredsednik: Hiršl Stane, tajnik: Juhart Jože, gospodar: Pečenko Albert. Nadzorstvo: Tramšek Hinko. Blažič Pavel. Razsodišče: Solin Ivan, župnik. Kos Ivan, gostilničar.

Sestava odbora jamči, da bo novo ustanovljena skupina ZZZD rasla in se razvijala delavstvu v korist in ponos. Poziva-

mo vse, dobro misleče delavce, ki danes čakajo izven organizacije, da se pridružejo našemu pokretu.

Viničarsko okrožno tajništvo

Strokovnim organizacijam v Mariborski okolici naznanjamo, da smo ustanovili za vaš teritorij okrožno tajništvo, ki uraduje vsako nedeljo dopoldne v prostorih tajništva Zveze združenih delavcev v Mariboru, Miklošičeva cesta 2. V vseh spornih organizacijskih stvareh je članom na razpolago okrožni tajnik tov. Ferik Karol, čez teden pa tudi tov. Rozman Peter. Zato se viničarji poslužite te ugodnosti, da se vam ne bo treba v vsaki zadevi obračati v Ljutomer na načelstvo.

Velenje — za zgled vsem!

Podružnica ZZZD je na svojem sestanku 22. januarja odločno sklenila, da kdor ne bo v redu plačeval svojih mesečnih prispevkov, se udeleževal sestankov, ne naročal list »Slovenski delavec« če bo rabil kake pomoči, mu organizacija ne bo šla nič več na roko. Mnogo je takih, ki samo pomoči iščejo pri nas v sili, ki nikjer drugje ni pomoči za nje in ko mu teče voda v grlo šele pozna organizacijo ter želi takoj uspešno pomoč pri nas. Le taki so odločni naši člani, ki se z nami borijo za obstanek in le ti zaslužio, da jim pomagamo, ne pa onim, ki se vsedejo le k pogrnjenim mizam, da mu drug vse postreže, on pa kar uživa, to je program komunizma. Odločno povedano, kdor z nami ne dela, naj tudi ne uživa pri naši mizi nobenega sadu. Kdor ima toliko korajže, da prosi pri nas za pomoč, da ga ni sram, da je naš kruh, naj ga tudi ne bo sram javno z nami delovati. Za hinavce in izkoriščevalce pri nas ni več prostora.

Tekstilci — Kranj

Tekstilno delavstvo vedno bolj uvideva, da je ZZZD edina delavska strokovna organizacija, ki je po vprašanju njegove kolektivne pogodbe zastopala pravilno stališče in zato tekstilci pristopajo v ZZZD, ker ji zaupajo.

Zaradi organizacije in zaradi bližnjih volitev obratnih zaupnikov je krajevna organizacija ZZZD v Kranju sklicala v nedeljo javen shod.

Na ta shod, ki je bil v nedeljo ob 9. uri dopoldne v Ljudskem domu, je prišlo toliko delavstva, da je bila dvorana do zadnjega kotička polna. Zborovanje je vodil tov. Megla. Glavni govornik je bil Preželj France, predsednik centrale ZZZD, ki je v svojem govoru obrazložil potek po-

Delo zveze poljedelskih delavcev

ZPD je imela dve veliki delavski zborovanji v Šalovcih in Gornjih Petrovcih. V Šalovcih se je zborovanje vršilo v prostorih gostilne g. Števanec. Zborovanja se je udeležilo okrog 260 delavcev iz vseh okoliških vasi. Govorili so gosp. Novak Franc, strokovni tajnik, g. Kerec Franc in g. dr. Bratina, sreski načelnik, ki je zborovanju prisostvoval kot zastopnik politične oblasti. Kot gosti so zborovanju prisostvovali tudi preč. g. Horvat Egidi, provizor iz Vel. Dolencev, ki je vse župljane od službe božje pripeljal s seboj na zborovanje v Šalovce, dalje g. Makari, domači učitelj in več drugih odličnih občanov. Zborovanje je zelo lepo uspelo in so se delavci razšli prav zadovoljni, kajti slišali so mnogo lepega in poučnega tako, da bo njih življenje v tujini to leto gotovo drugačno, kakor je bilo dozdaj.

V Gornjih Petrovcih se je zborovanje vršilo v gostilni g. Pörš Janeza. Po službi božji je delavstvo pritisnilo od obeh cerkva toliko, da v vseh velikih prostorih ni bilo več mesta in se je vsled tega zborovanje moralo vršiti zunaj na dvorišču. Navzočih je bilo okrog 750 do 800 ljudi. To zborovanje je bilo eno izmed največjih, kar se jih je dozdaj vršilo na Goriškem. Takoj v začetku se je opazilo, kako se ljudstvo petrovske fare zanima za delavsko vprašanje. Vsi zborovalci so z nabeto pozornostjo poslušali in z velikim odobravanjem ter vzklikanjem spremljali izvajanja vseh govornikov, ki so tu bili isti kakor v Šalovcih.

Kakor v Šalovcih tako v Petrovcih je bila ustanovljena podružnica ZPD in izvoljen odbor, ki bo vodil posle podružnice.

V sredo in četrtek, t. j. 25. in 26. januarja se je vršil tečaj ZPD za delavske voditelje in zaupnike. Tečaj se je vršil v Prosvetnem domu. Tečaja so se udeležili vsi zaupniki iz bližnjih Slovenskih go-

gajanj za kolektivno pogodbo. Pojasnil je, zakaj so se pogajanja razbila, zakaj imajo delodajalci tako lahko stališče do delavstva in kaj je naloga kranjskega delavstva, da si zboljša svoj položaj. Poročal je tudi o obratnih zaupnikih, kaj so in kakšne naloge imajo in da delavci v Kranju morajo voliti pri bližnjih volitvah obratnih zaupnikov kandidate ZZZD, da dajo Zvezi združenih delavcev legitimacijo, da jih uspešno zastopa pri delodajalcih. Končno se je dotaknil aktualnega vprašanja ZZZD in Jugorasa. Obsodil je vse nasprotne organizacije, ki uganjajo demagogijo, za hrbotom pa hočejo izigrati slovensko delavstvo. Izvajanja tov. Prežljaja so naši delavci nagradili z živahnim odobravanjem.

Na zborovanju delavcev je govoril še predsednik kranjske JRZ g. dr. Megušar in g. Kham. V debato so posegali pridno tudi delavci sami. Po zborovanju so se sestavile kandidatne liste za vsa kranjska podjetja.

ZZD more, delavstvu pomagati

V Zireh sta do danes obstojali dve organizaciji in sicer JSZ in NSZ. Ker pa kljub vsej prošnji in veliki potrebi delavstva v Zireh obe strokovni nista nudili tem delavcem zaščite, so šli vsi delavci iz JZS korporativno v ZZZD in delno in tudi iz Narodno strokovne.

V podjetju Gantar v Zireh, čevljarjska industrija je bilo odpuščenih 5 delavcev. Podjetje se prvotni zahtevi organizacije ni odzvalo in je ZZZD storila potrebne korake in zahtevala poravnalno razpravo, katera se je vršila v soboto 28. t. m. na okrajnem načelstvu v Logatcu. Podjetje je ponovno zaposlilo odpuščene delavce razen enega, ki se je službi sam odpovedal. Kakor izpovedo tamkajšnji delavci sami, so bili od bivših organizacij zelo zaslepljeni, če vzamemo samo za primer prav takšen primer iz leta 1938. ko je prav to podjetje samo nudilo neke ugodnosti delavstvu in tudi zvišalo plače so ti kljub vsem tem stopili v štrajk po nalogo vodstev organizacij, češ, da štrajkajo iz solidarnosti.

V nedeljo dne 29. januarja 1939. se je vršil v Zireh ustanovni občni zbor, kateri je bil dobro obiskan. Poleg članov ZZZD, kateri so bili prej v JSZ so se občnega zbora udeležili tudi člani Narodne strokovne in prav na tem občnem zboru prišli do prepričanja, da je edina rešitev organizacija ZZZD kakor je poudarjal in dokazoval zastopnik centrale tov. Luzar, ki je delavcem v pravi luči pokazal veliko razliko med organizacijami in, da ni nobene razlike med delavci to se pravi, da so vsi enako potrebni in vredni zaščite in pomoči.

ZZD je naredila osnutek za kolektivno pogodbo s katero bo zaščitila delavce v Zireh. Do danes ti delavci sploh niso imeli kolektivne pogodbe, ampak od časa do časa so naredili kakšen sporazum, ki pa je bil vselej narejen po želji delodajalca.

Medjimurja in lendavskega okraja. Vseh udeležencev je bilo 117. Od teh je 99 položilo izvit z dobrim uspehom. Predavali so: g. ing. Ivo Zobec, ravnatelj gimnazije, g. Zika, profesor, g. dr. Pečan, šef Zdravstvenega doma, g. Škraban, kaplan, g. Kerec Franc, g. Novak, tajnik ZPD in pri zaključku g. dr. Bratina, sreski načelnik. Tečaj je nadvse pričakovano lepo uspel. Računalo se je namreč samo s 45 udeleženci, a jih je bilo kar 117. Tečaj je bil zares lepo uspel. Vsi udeleženci so se razšli zelo zadovoljni z obnovljeno močno voljo ter prerorjeni za dobro delo. Vsak si je napravil trden sklep, da bo svoje poslanstvo vršil tako, da bo služilo v dobro njemu, sodelavcem, Bogu, veri, družini, domu, narodu in državi.

Sledila bodo vsako nedeljo še zborovanja v vseh ostalih večjih krajih kjer je to potrebno. V Soboti se bodeča vršila tudi še dva tečaja, če bo potrebno tudi še tretji, za delavske zaupnike in voditelje. Vršil se bo tudi tečaj za vse odbornike podružnic.

ZPD v Soboti vrši veliko dobro delo za naše delavstvo, zato je vredna, da jo vsi činitelji in vse oblasti vsestransko podpirajo. Kajti ZPD je edina, ki bo pereče vraščanje izseljevanja znala rešiti tako, da bo prav delavcem, prebivalstvu, narodu in državi.

Groblje — Jarše — Domžale

V nedeljo 12. t. m. ob 1/2 10 dopoldne bo članski sestanek obeh skupin. Udeležite se ga, prosimo sigurno in v polnem številu. Pride zastopnik centrale. — Popoldne ob 1/2 4 pa uprizorita ti dve skupini veseligr »Veleturist«. Vsi člani in prijatelji delavstva vljudno vabljeni. Posebno pa še vabimo naše delavske tovariše iz sosednjih podružnic.

Oblačilni delavci — Murska Sobota

V tovarni perila g. Siftarja je bila po zahtevi ZZZ sklenjena kolektivna pogodba. Prednost te pogodbe za delavce je zlasti v tem, da se je opravilo obstoječe akordno delo, da se je zjamčila enotna urna meza in 20% povišek pri morebitnem ponovnem akordnem delu. Glasom zapisnika tozadavne obravnave pri okrajnem glavarstvu v Murski Soboti je bila ta pogodba dne 17. novembra 1938 od obeh strani tudi podpisana.

S to novo ureditvijo delovnih razmer, zlasti pa z pogodbeno odpravo akordnega sistema, se je pa produkcija nekoliko zmanjšala, izdatki za delavske mezde pa povisali. Pred pogodbo so delavke po končanem šihu nosile blago s seboj domov in so ga še tam izdelovale. Do 11. ure, do polnoči so šivale na svojih domovih in s tem praktično vršile delo za podjetnika po celih 15—16 ur dnevno brez vsake nadurne mezde. Celo popoldne si niso dale toliko časa, da bi vsaj v miru použile svoje borno kosilo. In kljub takemu nadčloveškemu garanju, so pri skrajno nizkih akordih zaslužile nič več kot to znaša običajno srednje nizka meza pri 8 urnem delavniku drugih tovarn. Tu se je odmerjala meza le po izgotovljenih komadih, nič pa po uporabljenem nadnormalnem delovnem času, po človeški pravičnosti, ali pa po zakonitih predpisih. Tak neobičajen akordni sistem je bil za delavke zdravstveno silno škodljiv in vsem vsak dan bolj odvraten do skrajnih meja.

Ceprav se je višina doseženih zaslužkov, pod gornjimi razmerami s kolektivno pogodbo nekoliko znižala, je pa nastopila sedaj nekaka urejenost in velika olajšava med delovnim časom. S tem so delavke dobile svoj upravljaven prosti čas in popolen odmor kadar so na svojih domovih in pri družinah. S tem pa se podjetnik sedaj ne strinja. Zato je zahteval neko dopolnilo k tej pogodbi, po katerem bi se akordno delo zopet uvedlo, toda brez 20% poviška nad temeljno mezo. Po svojem advokatu je od ZZZ zahteval ponovno razpravo in pristanek njeovim zahtevam. Tozadavna razprava se je dne 24. januarja vršila v pisarni podjetja. Delavske stran so zastopale tri delavske zaupnice in tajnik ZZZ tov. Rozman Peter. Delodajalec, kateri je bil osebno navzoč, je imel za svoje zahteve prav tako tri »njegove delavske zaupnice«, in advo-

kata Kocmur Cirila. Razprava je bila ves dan. Delavsko zastopstvo je pristalo na dopolnitev kolektivne pogodbe samo pod pogojem, ako se mezde še povisajo. Na povišanje urne mezde podjetnik ni pristal, poviškov akordnih postavk pa delavci niso hoteli sprejeti, ker so bili že sploh toliko prenizki, da ni bila zjamčena urna meza 20% na din 2.60 pri normalnem delu, kot se glasi sklenjena kolektivna pogodba.

Ker se je podjetnik venomer skliceval, da delavke same, kako ga v pretežni večini vse prosijo za zopetno uvedbo akordnega dela, je zastopnik ZZZ zahteval, da se sam prepriča o resničnosti volje delavstva. Za trenutek se je obrat ustavil in vseh 130 delavk je poklical skupaj in jim stavlil vprašanje, da se svobodno izrečejo, kakšen delovni sistem želijo. Enodušno so bile proti akordu. Položaj je bil s tem dovoljno ugotovljen. Zato je zastopnik ZZZ izjavil, da je vsako razpravljanje o tem brezpredmetno. Pogod-

ba je od obeh strani lastnoročno podpisana in s tem pravno veljavna. Čl. 2. kolektivne pogodbe, da se ima morebitno akordno delo plačati za 20% višje nad urno mezo je izvajati, ali pa ostati pri delu na urne mezde.

Po šihu se je votem vršilo v prostorih Borze dela zborovanje delavk iz te tovarne. Tajnik ZZZ tov. Rozman je delavkam obrazložil pravno veljavnost sklenjene kolektivne pogodbe in ozadje poizkusov zakaj se tako pritiska na uvedbo zopetnega akorda. Pozval je delavke naj zaupajo svoji strokovni organizaciji in naj tudi v nabrei kot dosedaj neomajno vztrajajo v svoji pošteni in zakoniti borbi. To za vsako ceno. Delavke, ki so bile prav vse navzoče, so enodušno potrdile pravilnost postopanja tajnika ZZZ ter mu izrekle svoje zaupanje tudi za prihodnost, če bo še potreba postaviti se na branik njihovih pravic. Živela taka naša delavska sloga in borbenost!

ŠVRK RUBRIKA

TRIEJE TAJNIKI OBUPALI NAD JSZ

Vsi, ki so upali na iztreznjenje v vrhovih JSZ, so se varali. Treba je z njimi prelomiti in kreniti drugo pot. Le tako je mogoča enotnost vernega in poštenega slovenskega delavstva. To smo izkusili mi, to so spoznali mnogi za nami. Končno so se z žalostjo poslovili od svojih funkcij trije strokovni tajniki JSZ: najpreje Rozman Peter, nato Lombardo Peter, končno zadnje dni še Grošelj Jožef.

Kdo iz vrst JSZ si upa trditi, da ti trije tajniki niso vestno in pošteno delali za delavstvo in za organizacijo. In vendar so morali iti. Razmere v vodstvu JSZ so celo za njihovo službeno in dolgoletno organizacijsko navezanost postale tako do obupa neznesne in za resnega slovenskega delavca neprenosljive, da so po vseh brezuspešnih poizkusih spremeniti tok v JSZ sami raje šli, kakor bi služili slepo slepi smeri JSZ. — Kdo more še upati, da bi jo spremenil?

ODBORU JSZ V TITANU

V zadnji »Delavski pravici« ste me pozvali, da Vam vrnem blok za pobiranje članarine. V septembru ste ga imeli v reviziji in ste našli vse v redu. Blok je tako za Vas brez vrednosti. Članarine za oktober in november, ki sem jo v blok vpisoval, pa itak ne dobite, ker so mi Vaši nekdanji člani in plačniki članarine ter sedanja člani ZZZ naročili, da Vam jo izročijo ne smem. Vrnem jo njim, pa jih potem lepo prosite, če Vam jo hočejo sami dati. Jaz nisem več Vaš član in funkcionar, da bi Vam nosil članarino Vaših bivših članov.

Kamnik, 30. I. 1939. Dolenc Janez, s. r.

Sestanki in zborovanja

V NEDELJO, 5. II. 1939.:

DEVICA MARIJA V POLJU: članski sestanki papirničarjev ob 3. uri popoldne v Prosvetnem domu v Sostrem.

BREŽNICA: občni zbor v Prosvetnem domu ob 3. uri popoldne.

BOHINJSKA SREDNJA VAS: občni zbor v Prosvetnem domu.

GROBLJE-JARSE: Seja obeh odborov ob 7. zjutraj v Društvenem domu v Grobljah.

V TOREK DNE 7. II. 1939.:

TOBAČNI DELAVCI: članski sestanki ob 1/2 5 uri popoldne v gostilni pri Vrhnicanu.

V NEDELJO, 12. II. 1939.:

MIRNA PEČ: članski sestanki v običajnih prostorih ob 7. zjutraj.

KOČEVJE: Ustanovni občni zbor ob pol 11. uri popoldne.

GROBLJE-JARSE: članski sestanki ob 1/2 10. dop. v Društvenem domu v Grobljah. — Popoldne istotam veselogra »Veleturist«; uprizori ZZZ.

trepljivosti, državniške modrosti, stvarnega spoznanja dejanskih potreb in medsebojnega zaupanja, ostali na istih osnovah tudi v bodoče, in da se bodo še okrepili. Na Madžarskem smo zadovoljni, da je večina Jugoslovanov pri zadnjih volitvah potrdila miroljubno zunanjo politiko predsednika vlade dr. Stojadinovića. Madžari želimo iskreno in enodušno, da prideta Madžarska in Jugoslavija čim hitreje mogoče do stvarnega prijateljskega sodelovanja, kar bo koristilo tako Madžarski, kakor tudi Jugoslaviji.

ROMUNIJA

Romunski zunanji minister Gregor Gafencu je napravil svoj nastopni obisk pri jugoslovanski vladi v Belgradu. Gafencu obisk je v zvezi z nekaterimi sklepi, ki so bili sprejeti v Belju, kakor tudi s konferenco Balkanske zveze, ki bo imela dne 16. februarja v Bukarešti svoje letno zasedanje. Na tej konferenci bo Gafencu prevzel predsedstvo stalnega Sveta Balkanske zveze.

ČESKOSLOVAŠKA

Med Nemčijo in Českoslovaško je bila podpisana pogodba, na podlagi katere dobiva Nemčija pravico, da uporablja českoslovaško državno ozemlje za premikanje svoje oborožene sile. Nemške čete dobijo pravico, da prekoračijo mejo poljubno, ne da bi bilo potrebno vrednotno prositi za dovoljenje. Zadostuje, da vojaške oblasti obvestijo o svojem namenu českoslovaške oblasti. Po odobri ne določa nobene omejitve za število nemških čet, ki se smejo posluževati gornje pravice.

ČILE

V južnoameriški državi Čile je močan potres povzročil strahotna razdejanja. Več mest je skoraj popolnoma porušeni. Od potresa porušena mesta Chillan so polili s petrolejem in zažgali, da tako preprečijo izbruh nevarnih bolezni. Vse smrtno našli odnošaji s sosedno Jugoslavijo — odnošaji, ki se razvijajo na temelju po-

Poslovne knjižice

(viničarjem v pojasnilo)

Pod gornjim naslovom je prinesla »Delavska pravica« dne 27. oktobra lanskega leta, da bodo izšle za vse delavce in nameščence takoimenovane POSLOVNE KNJIŽICE, katere si bo moral do 31. decembra 1939 nabaviti, — oziroma zamejnati z dosedaj veljavnimi knjižicami o gospodinjstkih poslih in tudi z viničarskimi knjižicami — vsak delavec torej tudi viničar in nameščeneec.

Pred kratkim so pa dale o tem javno razglasiti tudi občine. Ker pa so nekateri začeli raznašati vesti, da bude sedaj z razveljavitvijo viničarskih knjižic obenem razveljavljena v knjižicah natisnjena in sedaj veljavna Uredba o viničarskem redu, sporočamo tem potom viničarjem, da bude res razveljavljena samo viničarska knjižica kot javnopravna listina, a uredba o viničarskem redu pa ostane še nadalje v veljavi in neizpremenjena! Naj se torej noben viničar ne da zvajati v zmoto, da bi sedaj več viničarski red ne veljal; viničarski red bo še veljal v naprej!

Pojasnjujemo še naslednje: Viničarske knjižice se več ne bodo izdajale viničar-

jem, ampak le Poslovne knjižice, viničarsko knjigo pa bo treba oddati občini. Poslovni knjižice pa ne bodo dajale samo domovinske občine, ampak občine bivaličke; le da bo moral imeti vsak viničar od domovinske občine nekaj izkaz, n. pr. domovnico. To pa le oni, ki še morda nimajo sedaj veljavnih viničarskih knjižic. Kdor pa ima to, pa druge listine ne bo potreboval za izkaz domovinstva občine.

Kakor že zgoraj omenjeno, si bo moral vsak viničar to Poslovno knjižico nabaviti do konca letošnjega leta, ki mu bo služila tudi kot osebna legitimacija. Radi tega bude morala biti opremljena s sliko (fotografijo, v velikosti 4 1/2 cm krat 6 cm; dobaviti pa si bomo morali po dve fotografiji. Ena se nalepi v Poslovno knjižico, drugo pa shrani občina.

Poslovno knjižico hrani vsak viničar pri sebi; potrebno pa je skrbno paziti nanjo, da je ne izgubi, ker nabava nove bo stala 30 dinarjev, ker se mora izguba take Poslovne knjižice tudi dati objaviti v listu »Socialni arhiv« kot izgubljena.

PO ZEMELJSKI OBLI

JUGOSLAVIJA

28. prosinca je bilo 6 let, ko je bil prijet dr. Korošec, kot voditelj slovenskega naroda ter odveden v pregnanstvo, kjer je moral ostati več ko 20 mesecev. Takrat, ko je bilo hudo in ko je bilo razglašeno, da je državi nevaren, kdor pravi, da je Slovenec, se je še videlo, kako globoko ljubezen in zvestoba ima slovensko ljudstvo za svoj narod in za svojega voditelja. Potrebno je, da se te dni snominjamo, kako so takrat zaradi svoje zvestobe slovenskemu narodu morali poleg dr. Korošca iti v prisilno pregnanstvo daleč od svojih tudi sedanji ban dr. Marko Natlačen, sedanji senator dr. Franc Kulovec in sedanji poslanec dr. Tone Ogrizek. V tistih težkih časih, ko je bilo prepovedano slovensko misliti, so po slovenskih vernih hišah začeli moliti za slovenski narod in za svojega voditelja. Prav je, da danes mislimo na to in da še naprej kličemo na pomoč božji blagoslov.

V Zagrebu se je vršila konferenca vseh jugoslovanskih katoliških škofov. Začetek je bil dne 24. prosinca, dne 25. tega meseca pa je prišel na konferenco sam papežev nuncij g. Ettore Felici, ki je sedaj prvič prišel v Zagreb, odkar je nuncij v Belgradu. Na dnevnem redu škofovskih konferenc so bile važne reči.

V soboto je bilo izdano za javnost sledeče poročilo s škofovske konference:

1. Katoliški episkopat je razmotril vedno večje upadanje družinskega življenja ter je poslal svojim vernikom izčrpno spomenico o svetem zakonu, ki bo prebrana v vseh cerkvah.

2. Po vpraševanju raznih šolskih knjig je katoliški episkopat ugotovil, da te šolske knjige mnogokrat vsebujejo zgodovinske, znanstvene in verske zablode.

3. Katoliški episkopat je prav tako pričel vprašanje razmerja med številom nastavnikov na posameznih šolah in številom katoliških učencev.

4. Katoliški episkopat je razmotril tudi vsa druga vprašanja, ki zanimajo katoliško Cerkev in storil potrebne sklepe.

Naš ministrski predsednik dr. Stojadinovič je dal izjavo o judovskem vprašanju v Jugoslaviji. Nekateri zunanji listi so namreč pisali, da jugoslovanska vlada misli začeti preganjati Jude. To so sklepali iz tega, ker vlada ni dovolila, da bi

se bili v naši državi naselili judovski begunci iz Avstrije, Nemčije in Českoslovaške. Predsednik vlade je izjavil, da ni nobenega govora, da bi pri nas kdo hotel Jude preganjati, dokler so dobri državljani. Res pa je, da naše oblasti niso sprejemale judovskih beguncev, ker bi naša država, ki je gospodarsko šibka, ne bi mogla vseh teh množic prehraniti. Za Jugoslavijo je dovolj velika žrtev, da je sprejela toliko tisočev ruskih beguncev ter za nje skrbelo do danes. Novih beguncev pa Jugoslavija ne bi mogla sprejemati.

ŠPANIJA

Oči vsega sveta so sedaj uprte na Španijo, kjer general Franco zmagoslavno napreduje po Kataloniji. Glavno mesto Barcelono je zavzel brez boja in je ljudstvo priredilo nacionalističnim četam nad vse prisrčen sprejem; iz tega se vidi, da razen rdečih voditeljev in zaslepljenec si pač tudi v Barceloni nihče ni želel »rdečega raja«, ko so vendar imeli čez dve leti priliko uživati blagodatni rdečih močutcev.

Barcelona šteje nad 1 milijon prebivalcev, ki so v veliki večini ostali doma, ali so zelo izstradani, ter jih nacionalisti sedaj hranijo.

Okrog 300.000 vojaških in civilnih beguncev pa drvi proti francoski meji, kajti rdeča vojska se je popolnoma razkrojila in vsak skuša rešiti svojo lastno kožo. Prvi so seveda bili rdeči komisarji in ministri, ki so se spravili na varno in pri tem tudi odnesli, kar se je odnesti dalo. Predvsem zlatnine in dragulje. Ostanke rdeče vojske so prepuščeni sami sebi in na milost in nemilost izročeni Francove mu zasledovanju. Rdeče čete se umikajo v gladu in strahu, ne da bi nudile nacionalistom tudi najznejatnejši odpor. Bega jih Francovo letalstvo z bombardiranjem cest in razne vesti, ki se širijo o napredovanju nacionalističnih oddelkov. Tako se je razširila govorica, da je nacionalistično brodogeje priplulo pred Port Bou, mejno postajo proti Franciji ter izkrcalo večje oddelke vojaštva, s katerim nameravajo nacionalisti zapreti dohode čez mejo ter vseh 300.000 beguncev zajeti.

V Franciji pripravljajo koncentracijska taborišča, v katera bodo spravili to ogromno množico beguncev, ki prihaja čez mejo.

ITALIJA

Italija je sedaj prišla s svojimi zahtevami na Sredozemskem morju in ji bo stala na strani Nemčija. Razvoj italijanske diplomatske ofenzive je popolnoma jassen. Končni, čeprav še oddaljeni cilj te ofenzive je, da dobi od Francije nekatera zadoščenja, ki so zgoščena v besedah: Korsika, Tunizija in Džibuti. Svojemu cilju se je Italija načrtno približevala. Najprej je izkoristila zatelebanost francoske ljudskofrontaške vlade pod Leonom Blumom, ki je v Španiji podpiral boljševisko vlado, in takoj prihitela na pomoč nacionalistični revoluciji generala Franca.

Ob padcu Barcelone, ob zaključku španske vojne ima Italija v nameravani borbi proti Franciji popolnoma zavarovan hrbet v srednji in balkanski Evropi, ima ob svoji strani nemško zaveznico, ima končno na pirenejski meji Italiji hvaležno nacionalno Španijo, ter sme računati na dobrohotnost angleškega imperija.

NEMČIJA

Z veliko pozornostjo je vsa Evropa pričakovala Hitlerjev govor, ki ga je imel v ponedeljek v državnem zboru. Nemški kancler je opisal nemško kolonialno in protijudovsko politiko ter naštel načela za odnošaje med Nemčijo in drugimi državami. Glede kolonij je izvajal, da jih Nemci potrebujejo za živež in sirovine, za Jude pa pravi, da ako se jim posreči začetiti še eno vojno, bo judovsko pleme izginilo. Za Jugoslavijo je dejal, da ta dobiva pri Nemcih zmeraj bolj na ugledu. Podčrtal je tudi prijateljske odnošaje med Nemčijo in Jugoslavijo.

MADŽARSKA

Madžarski zunanji minister grof Csaky je govoril v budimpeštanskem parlamentu, kjer je glede odnošajev Madžarske do Jugoslavije dejal:

»Iskreno sem zadovoljen, da je obisk italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana pri jugoslovanskem ministrskem predsedniku dr. Stojadinoviču v Belju potekel tako dobro in pokazal popolno soglasje. Trdno upam, da bodo posveti v Belju odprli novo, srečno dobo tudi v zgodovinski odnošajev med Madžarsko in Jugoslavijo. Želim posebno poudariti, da bodo naši odnošaji s sosedno Jugoslavijo — odnošaji, ki se razvijajo na temelju po-